

JESENIŠKA STRAŽA

Strela udri iz višine
izdajalca domovine!

„Jeseniška Straža“ izhaja vsako soboto opoldne. — Naročnina za celo leto 3 krone; ako se naroči dva ali več izvodov, pa po 2 kroni izvod. Naročnina naj se pošilja na upravništvo „Jeseniške Straže“ (tiskarna Iv. Pr. Lampret) v Kranju. Na naročbe brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. Pos. številke po 10 vin.

Oglasi in poslanice se računajo po petit-vrstah, če tiskano enkrat 10 vin., dvakrat 15 vin., trikrat 20 vin. Večje črke po prostoru. Če se oznanilo priobčuje večkrat, je cena posebno znižana. — Rokopisi se ne vračajo. — Dopisi naj se izvolijo frankirati in naj se pošiljajo na uredništvo „Jeseniške Straže“ v Kranju.

Št. 2.

V KRANJU, 10. grudna 1904.

I. leto.

Luckmann — in naš parlament.

Ker stari Grki z desetletnim obleganjem niso mogli zavzeti močne trdnjave Troja, so zgradili velikega lesenega konja ter v njegovem votlem trebuhu poskrili veliko četo svojih junakov. Nato so ga postavili Trojancem pred trdnjavska vrata, in ko so se Trojanci vsuli iz mesta, da bi občudovali to čudo vseh čudežev, je stopil prednje neki Grk, ki je bil skrit v bližnjem gozdu, ter hvalisal kakor žid to preljubo, ogromno, leseno kljuse, češ, da ga je neka boginja postavila pred trojanska vrata v rešitev, v blagor in v korist njihove trdnjave. Prigovarjal jim je, da naj porinejo konja na glavni trg svojega mesta in da jim bode le-ta prinesel toliko dobrega, da jim bode kar kapalo od ust. — In res! Trojanci so se dali ogoljufati, podrli so premajhna vrata in zid okoli trdnjave ter zvelikli velikanškega lesenega konja na glavni trg, obe-tajoč si obilo sreče.

Noč je končala vesele gostije Trojancev in zagrnila s temnim plaščem že vinjene občane v sladko spanje. — Oni prebrisani Grk pa, ki je prej hvalisal konja, odprl je skrita vrata na trebuhu lesenega konja, in v njem skriti Grki so se vsuli ko divje zverine po mestu. Požgali so celo občino in

podavili vse občane. To je bil konec močne in prelepe Troje ...

In tako ogromno leseno kljuse stoji sedaj pred vratmi naše slovenske trdnjave — Jesenice. In kako ga hvalisa — naš Luckmann. ... Ne gre se tukaj za boj med narodnostima, nego za boj med Savo in med Jesenicami. Tako izpeljuje svojo politiko, kakor da bi mi Savčani in Jeseničani sploh hoteli kak boj med sabo, ko smo vendar bratje in prijatelji!

... Kako dobro se nam bo godilo pod županom, ki ga nam da tovarna! Oh! Oh!

Gospod Luckmann, vi ste res naš dobri očka! To nam celo z dejanji dokazujete! Pripeljali ste nam vaše kljuse v obliki šole na Savi v našo zbornico, v naš parlament, kjer vihra naša slovenska zastava! ... Vse dobro vam bode in da uvidite, kako jaz za vas skrbim, predlagam pri prvi točki dnevnega reda — zvišanje plače jeseniškemu županu. To je preveč dobrote! Ali naši odborniki niso Trojanci! Dobro so videli vratca na trebuhu vašega konjiča. Bili so vsi zato, da se poviša našemu jeseniškemu županu plača radi obilo stroškov, katerih ima, a zaželjeni učinek je izostal pri točki radi šole.

Konjič naših Nemcev je bil blamiran! Blamiran za vedno! Osramočeni so zapustili Nemci, katere je Luckmann kakor vedno poslal do zadnjega moža v boj, —

Schrattenbahovski je že pri Kerestinaci pobil s Tahyjem v zvezi osemsto kmetov. Madžari in štajerski nemški kmetje so torej nastopili skupno proti Slovanom. Tako so stari, najzagrizenejši in najkrivičnejši sovražniki Slovanov, Nemci in Madžari, pregnali osamljene Slovence in Hrvate z nekaterimi Srbi tudi pri Sv. Petru. Ves dan je divjala bitka; kmetje so pognali Allapija že v beg ter drli zmagovito za njegovimi širokoustnimi Madžari, takrat pa sta prišla kmete od strani in odzadaj Nemeč Thurn in Madžar Tahy ter jih premagala popolnoma. Okoli 600 slovenskih, hrvatskih in srbskih kmetov je bilo ubitih in ranjenih, nad 500 pa ujetih. Edini Gregorič in Guzetič sta se rešila z majhnim oddelkom v temni noči v gozdove.

Nedeljo potem pa sta bila ujeta oba, Gregorič in Guzetič. Pripeljali so ju v Celje ter ju tam na glavnem trgu privezali na kola. Tam so ju Nemci psovali, pljuvali in pretepali; končno pa so nemški plemenitaši obsodili vseh 500 pri Sv. Petru ujetih kmetov

dvorano. Ni pomagalo nič, da je kričal: Ich protestire!

Naši slovenski odborniki gospodje: **Anton Trevn, Lovro Baloh, Emil Guštin, Karol Višnar, Ivan Ferjan, Jakob Mesar, Ivan Legat, France Razinger, Jakob Žerjav, Josip Štefelin, Janez Mencinger** in naš župan **Klinar**, so se potegnili za slovensko stvar. V to jim kliče naša slovenska srenja v zahvalo najiskrenejši Nazdar!

Zdrsnila je švabska odurnost in padla v blato. Da so Nemci nesramni, izpričuje zgodovina. Le to pa, da sta nas dva Slovenca, gg. Markež in Noč s svojimi „osebnimi nazori“ pustila na cedilu, nismo pričakovali. Lepo je, ako ima kdo svoje samostojno prepričanje in taisto kaže tudi javno, toda kadar se gre za skupen blagor občine, stopiti morajo ti „nazori“ v ozadje. Upamo, da bomo gospoda Markeža in Noča kmalu pozdravili v našem slovenskem taboru.

Le naj še enkrat privlečejo gospodje Nemci svojega konjiča v naš parlament! Naši možje jim bodo še drugače zabrenkali — ... Die werd'n schau'n!

Slovenski jezik in nova železnica.

Nova železnica teče nekaj 100 kilometrov po slovenski zemlji. Naravno je, da se

na smrt ter jih pred očmi Gregoriča in Guzetiča med vriskanjem in smejanjem nemške in madžarske gospode pomorili ...

Potem so deli tudi ta dva kmetiška junaka na natezalnico ter ju mučili in trpinčili peklenško. Radi bi bili izvedeli imena in skrivališča drugih voditeljev kmetov, Gregorič in Guzetič pa sta molčala, dasi sta bila v rokah najstrašnejših rabeljev.

In ko je izvedel cesar, kaj počno plemenitaši s slovanskimi kmeti, je ukazal, da se mora vršiti sodnijska obravnava na Dunaju. Plemenitaši pa niti cesarja niso ubogali. Poslali so napol mrtva slovensko-hrvatska poveljnika kmetov v Zagreb ter jima tam proti ukazu cesarja na trgu sv. Marka na visokem odru odsekali glavi.

Potem pa so ujeli še Matija Gubca, glavnega poveljnika vseh ustaških kmetov. Ker je bil najvišji glavar upornikov, so mu rekli „kmetiški cesar“. S tem so se hoteli norčevati iz vseh kmetov in izmislili so si najhudobnejšo kazen.

PODLISTEK.

Kmetiški cesar

Slovencev, Hrvatov in Srbov.

(Črtica.)

Konec.

Medtem se je Ilija Gregorič s svojimi kmeti in z begunci Gubca polastil Brežic ter se trdno utaboril. Potem se je dvignil skozi Planino proti Gorjam in dalje v Pilštanj ter povsod prepodil nemške pijavke. Kamor je prišel, povsod je osvobodil kmete suženjstva, Slovanstvu sovražnih mogočnikov. S Kozjega je hitel zmagovito k Sv. Petru poleg Kunsperka; tu pa ga je dohitela nesreča. Nemški in madžarski plemenitaši so se združili s svojimi četami ter naskočili junaške kmete. Od juga je prišel baron Jošt Thurnski, od zahoda Madžara plemenitaša Allapi in Ferenc Tahy. Celjski stotnik Jurij plemič

je bodo vsaj ob tem delu proge posluževali ponajveč Slovenci, bodisi da bodo prevažali blago, bodisi za osebni promet. Ravno tako naravno je, da so vsi napisi ob tem delu proge v prvi vrsti slovenski, saj služijo napisi pred vsem temu namenu, da se ljudje, ki rabijo dotično občilo, vedo ravnati in obračati.

Zahtevo po slovenskih napisih nam narekuje že zdrav razum, toda, kakor vsa znamenja kažejo, tega zdravega razuma pogreša ravno železniška uprava.

Interpelacija v obč. svetu ljubljanskem, vložena od g. dr. K. Trillerja, ter interpelacija ljubljanskega župana g. Ivana Hribarja v trgovski zbornici nam dokazujeta, da namerava železniška uprava surov atentat na slovenske pravice. Sicer smo pa o tem nameravanem atentatu tudi mi prav dobro poučeni.

Na jeseniški postaji kakor na vseh postajah proti Bohinju bodo — čujte in strmite! — samonemški napisi. Samo na pročelju kolodvora bo tudi dvojezičen napis. Vsi drugi napisi kakor blagajna, garderoba, čakalnica, pisarna postajenačelnika in drugi glásiti se imajo samonemški: „Cassa“ „Garderobe“ „Wartesaal“ „Kanzlei des Stationsvorstandes“ i. t. d. Tudi pečati bodo vsi samonemški. Od goriške meje naprej so vsi ti napisi, ne morda slovenski, temveč laško-nemški. Tako je beljaško ravnateljstvo baje definitivno odločilo.

Kakor rečeno, so napisi glavno zategadelj tu, da potnik vé, kam iti, kje ima dobiti vozni listek, kje oddati svojo prtljago, kje čakati na vlak i. t. d. Druzega namena napisi nimajo. Toda videti je, da železniška uprava ne računa s Slovenci, da se bodo posluževali nove železnice; ali pa s svojo odločbo podpira tisto prizadevanje v naši državi, ki hoče, da mora Slovenec izginiti s površja ter postati Nmec ali pa Italijan.

Rekli smo zgoraj, da že navadna zdrava pamet zahteva, da se napisi glase v tistem jeziku, ki ga govore prebivalci dežel, po katerih teče železnica in ki ga govori velika množina potnikov iz teh dežel. Ker pa nismo tako zlobni, da bi odrekli železniški upravi zdravo pamet in bi bil v tem slučaju vsak boj brezuspešen, kajti znan je rek, da zoper

Na javnem trgu v Zagrebu so dali postaviti za Matija Gubca „kraljevski“ sedež, iz katerega so moleli na vseh straneh dolgi, ostri žreblji. Pod stolom so zažgali ogenj in posadili na grozni stol vpričo na tisoče ljudstva nesrečnega kmetskega kralja. A to še ni bilo zadosti grozno živinskim rabljem! Na stolu umirajočega Gubca so ščipali z razbeljenimi kleščami ter mu položili na glavo na ognju žareče razgreto železno „krono“. In rdeči plamen je s svojim škr-latastim plaščem ovil prvega in zadnjega kmetiškega kralja . . .

In iznova so vzrasli gradovi in sužnjost kmetov in kmetice se je začela iznova. Zemlja Kranjska, Štajerska, Primorska in Srbo-hrvatska se je bila napila krvi v potokih, krvi kmetov, ki so pali kot junaki za svojo čast, za svojo svobodo in za svoj materinski jezik . . .

Nikdar več niso zasvetila na nebu tri solnca v treh mavricah . . . pač pa se še prikazujejo vedno in vedno nove šibe, velike in grozne, ki tepó ubogi naš narod . . .

Fran Javor.

neumnost sam Bog ne opravi ničesar — zato pravimo, da je omenjena odločba atentat na pravice slovenskega naroda in to prav zloben atentat, prava hudobija. Železniška uprava, ki ni morda zasebna last, temveč državna naprava, hoče s tem jasno reči: vi Slovenci ste v naših očeh prav najzadnji narod naše države, tisti manjvredni narod, ki o svojih pravicah niti govoriti ne sme in ki ima le dolžnost, da plačuje bogati davek v denarju in v krvi. S tem se postavlja železniška uprava na stran tistih naših narodnih nasprotnikov, ki bi nas najraje kosmate požrli ali pa vtopili v žlici vode.

Že zaradi tega se mora proti tej, slovenski narod skrajno žaljivi odločbi po robu postaviti vse, kar čuti slovensko. Tu ne sme biti nasprotjev med nami, tu je zopet ena tistih točk, ki jo mora pobijati brez razločka vsak in naj je član te ali one stranke. Vsaka občutljivost zaradi prvenstva, kdo je prvi sprožil to vprašanje, mora brezpogojno izginiti. Nedosegljiv bi bil vspeh pričete akcije, ko bi ga zahtevali od naših narodnih nasprotnikov; ni pa nedosegljiv, ker ga zahtevamo od naprave tiste države, ki skozi ministrova usta opetovano poudarja ravnopravnost vsem avstrijskim narodom in od katere smemo za preteklost svojo zahtevati, če več ne, vsaj nekaj — hvaležnosti. Ker pa je ravnopravnost samo na papirju in je hvaležnost posebno raznim vladam neznan pojem, zato bomo tudi najnovejšo svojo zahtevo dosegli le z neizprosnim bojem. Prosim nimamo ničesar, ker ne zahtevamo kakih darov, temveč le — pravice svoje. Pravic pa ne prosi nihče.

Predavanje na Jesenicah

20. listopada 1904.

(Prvo predavanje društva „Akademija“.)

O Sokolstvu.

Dalje.

Marsikateri izmed vas se je morda vprašal, če je videl po cesti korakati četo ljudi, vse enako oblečene, v nekako uniformo z rdečo srajco in sokolskim peresom na čepici, kaki ljudje so to, in marsikateri si je morda dal za odgovor, bo že kaka gosposka igrača, da se gospoda malo našemi ter da hodi ob nedeljah svoje kozolce preobračat po kmetih. Zopet drugi ve sicer, da so to Sokoli, ki sempatja tudi telovadijo, a da za temi Sokoli tiči kaj globjega in kaj višjega, to se mu niti ne sanja. Enemu kakor drugemu bodi povedano, da Sokolstvo ni nikaka igrača, nikaka šala in ne samo zabava ali šport, temveč prav resna stvar in zlasti za maujše narode življenskega pomena.

Sokolstvo ni staro. Dobrih 40 let je tega, odkar zaznamuje svoje rojstvo na zemlji češki. Dva moža nesmrtnih imen sta, Tyrš in Fügner, ki ju narod češki slavi kakor očeta Sokolstva kakor dva narodna svetnika. Po pravici, zakaj češka sokolska armada šteje danes 60.000 mož, zbranih v blizu 700 društvih. Zelo je razvito Sokolstvo na Poljskem, in mnogo sok. društev štejemo med Hrvati. Slovenci smo za Čehi bili prvi, ki smo si bili ustanovili sok. društvo „Južnega Sokola“ pred 41 leti v Ljubljani. Danes štejemo 18 slovenskih sokolskih društev.

Ako govorimo o Sokolstvu, tedaj se moramo vprašati predvsem, katera osnovna misel služi Sokolstvu? Kaj razumemo pod

tem, ako pravimo sokolska misel ali sokolska ideja? Odkod izvira ta, vsa sokolska društva oživljajoči vir?

Na to imam čisto kratek odgovor: izvor sokolske misli je iskati v ljubezni do domovine, do rodu. Ljubezen stoji najvišje. Ako ljubiš narod svoj in domovino svojo, tedaj greš temu narodu tudi na pomoč, kadar je v stiski in v sili. Ako ljubiš, ne moreš mirno gledati, da ti sovražnik trga kos za kosom rodne tvoje zemlje ter jo meče sebi v naročje, ne more ti biti vseeno, ako te danes zovejo Slovenec, jutri Nmec. Kdor ljubi narod svoj, ne bo hladno govoril: ah kaj, da imam le poln želodec, naj se imenuje gospodar te zemlje Peter ali Pavel. Ljubi svojega bližnjika — velja za tistega nesrečneža — ki je narod tvoj, ki ti mora biti najbližji in kojega član biti ti mora čast in ponos.

Ljubezen do rodu in do domovine je nekaj instiktivnega, človeškemu rodu lastnega. Kakor se nam vidi povsem naravno, da ljubimo svojega očeta, svojo mater, svojo rodbino in svojo rodno hišo, ravno tako naravno je, da ljubimo rodbino vseh rodbin istega rodu — narod svoj in pa zemljo, na kateri prebiva ta narod. In kakor nazivljamo živino takega človeka, ki zame-tava lastne stariše ali lastne otroke, ki se ogiblje rodne hiše, z isto pravico zaničujemo človeka, ki se je izneveril svojemu rodu, ki se tega rodu sramuje, ki vskoči v tabor nasprotnikov, izdajajoč rodno zemljo. Takega človeka imenujemo dandanes renegata, v Kristusovem času so ga nazvali — Judeža.

Mnogo narodov — skupina ljudi istega rodu — prebiva na tej zemlji drug poleg drugega. Da nismo vsi istega rodu, kažejo mnogi zunanji znaki: jezik, kožna barva, značaj, običaji in navade.

Dobro bi bilo na zemlji, ako bi ti narodi mirno živeli drug poleg drugega, ako bi stremili vsaki za svojim razvojem z lastnimi silami in ne na škodo drugemu. Žal, da temu ni tako. Človeška slabost, poželeti vedno več in več, tiči tudi v narodih in čim močnejši je narod, tembolj skuša širiti se po tujih zemljah, ker mu lastna ne zadostuje več. Za število svojih ljudi, ki je zanje prvotna njegova zemlja postala preozka, išče nove zemlje, kjer skuša bogateti dalje, kjer skuša za svoje ljudi dobiti novih pripomočkov in virov bogastva, širiti svojo obrt, industrijo, trgovino i. t. d. V nekaterih narodih je to svojstvo v višji meri razvito kakor v drugih; n. pr. v Nemcih, Angležih. Vsak posamezni član takega naroda sodeluje s tem večjim zanosom na tem velikem delu vsega naroda, saj ve, da, če je narod kot tak močan in bogat, se tudi posamezniku slabo ne godi. In priznam, da je ravno ta misel tako privlačna za uskoke iz manjših. Tu torej ne deluje toliko ljubezen do naroda, ki narekuje posamezniku, da se vdeležuje na delu narodovem, kakor več ali manj preprost egoizem. Močan in bogat narod, stoječ na lastnih nogah, zajemlje vse udobnosti in prijetnosti z veliko žlico iz lastne svoje skleda.

Idealnejša je naloga posameznika pri manjših narodih, ki imamo za sosede one velike, mogočne narode, ki skušajo bogateti v našo kvar in škodo. Poželjivo gledajo po naši zemlji, semkaj skušajo speljati tok svojih ljudi, kar jih imajo odveč. Saj vedo,

da kot majhen narod nimamo toliko odporne moči, da bi tujcu zastavili pot, in vedo tudi, da so naši zemeljski zakladi vsled naše nezavednosti in slabosti še neizčrpani. Tako prihaja nemški tovarnar, za njim nemški trgovec, nemški obrtnik, ki zopet zahtevajo nemških uradnikov in konečno pride nemška šola. Nakrat, ko se nikomur nič ne sanja, dobijo ti naseljenci večino ob obč. volitvah in občina je — nemška. Tako so sedaj delali na Koroškem in Štajerskem, Lah na Primorskem, sedaj celo mislijo, da je Kranjska tudi že pripravna za tako roparsko politiko. Slovenec pa umira, duša stoji ponižno pri durih in le čaka še, kdaj dobi zadnje brco in zleti ven pri vratih lastne svoje hiše. Ako pa ostane, so njegovi otroci v 3. ali 4. rodu že pristni Nemci.

Pri delu malega naroda, katero delo obstoji v tem, da narod brani svojo last in posest pred nasilstvom sosednjega naroda, da okrepi lastni svoj rod do tiste moči in sile, da postane sam svoj, sposoben nastopati tako kakor nastopajo veliki narodi — pri tem delu je vsaj pričetkom ljubezen do roda edina gonilna sila, kdor pa ima v sebi le iskrico tega čuta, ta ne more mirno nositi, da se mu ošabni tujec vgnezditi v njegovem domovju kakor gospodar. Vsakdo in naj bo kmet ali gospod, delavec ali trgovec je dolžan, da poprime za to delo celotnega naroda.

V teh mislih je iskati izvor sokolski misli, ki tudi odgovarja na vprašanje, kako naj delamo, kako naj pomagamo? Dalje prih.

Dopisi.

Iz Planine nad Jesenicami. Hude nalive smo imeli 24. m. m. Pot, ki pelje k Sv. Križu, je bila znatno poškodovana. Deroča voda je razrila cesto in nanesla mnogo kamenja. Sedaj je zapadel precej visok sneg in nastopil hud mraz. Divjačina se je pričela približevati hišam. Pri „Kopišarju“ pripravljajo pridno pristne kranjske klobase za letoviščarje, ki nas obiščejo prihodnje leto.

Iz Ljubljane. Žane z Iblane nam je zapupno povedal, da se puste nekateri v Ljubljani prav imenitno potegniti. Tako je tudi „Laibacher Zeitung“, ki rada prinaša slabe šale iz Berolina, enkrat obsedela. Z največjo resnostjo prinaša bajko o novem električnem mestu „Nova Panonija“ pri Radovljici. Pozabili so le, da bo Luckmann župan. Z isto resnostjo prinaša „Laibacher Zeitung“ neki inserat, da se v Ljubljani išče nemški trgovski pomočnik, ki zna slovenski govoriti, dobro peti, žvižgati in plesati. Ta inserat je bil že prej prinesel nemški humoristični list „Jugend“ kot dovtip. Ubogi urednik, ki si mora pomagati na ta način, da dobi nekaj snovi za svoj list, še bolj pa pomilujemo čitatelje takega lista. Obračati se jim mora želodec. „Laibacherici“ pa se danes smeji cela Gorenjska. Za ta dopis je odgovoren Žane z Iblane.

Novičar.

Brezstidni napad inženerja Endersa na slovenskega akademika Pretnarja je sedaj poleg vse javnosti obsodilo tudi sodišče. S tem je dogodek, ki je bil provzročil toliko vznemirjenja v slovenskem ljudstvu, našel svojo pravično rešitev. Deželno sodišče je

zavrnilo pritožbo Endersovo za oprostitev, potrdilo prvo sodbo, a obenem kazeno zvišalo na 60 K denarne globe, v slučaju njene neizterljivosti na 6 dni zapora. Več o tem prihodnjič.

Še enkrat slovenske Jesenice in „Grazer Tagblatt“. Članek „Assling“ v zakotnem lističu „Deutsche Stimmen“ je vzbudil slabo kri. Prejeli smo mnogo notic. Prijavljamo tu naslednjo: Teško se je ponižati človeku tako daleč, da se spušča v časnikarski boj z ljudmi, ki so se uživali v neumorno domišljijo, da so kot sinovi vseмогоčnega „Kultur-“ in „Herrenvolka“ neomejeni gospodarji celega sveta. Prepričani smo, da prihajajo glasovi, ki jih priobčuje „Grazer Tagblatt“ pod naslovom „Deutsche Stimmen“ od navadnih vsenemških političnih kričavcev, ki ne znajo niti par stavkov svojega materinega jezika pravilno zapisati. Osebnost take priučene nemške papige popolnoma preziramo, ker vemo, da kake politične debate sploh niso zmožni. Dostojnost nekaterih nemških listov je pa vendar tako nizka, da se ne sramujejo priobčevati puhlih duševnih izrodov, ki imajo le namen našemu kraju in našemu ljudstvu, med katerim ti nesramni elementi živijo, gmotno škodovati. Pred celo javnostjo se hočejo Jesenice naslikati kakor nekak kraj, kjer živijo sami banditi, ki prežijo, kje bi kakega Nemca odrli. Sadaj pa vprašamo: Kdaj se je kak tukajšni domačin le s prstom dotaknil kakega Nemca? Ali smo že morda mi kedaj streljali na vas, kakor delate vi? Ali smo se morda mi kedaj toliko spozaabili in ponižali, da bi pljuvali na vaše ženske, kakor so to storili vaši „kavalirji“, ki so pljuvali na slovanske dame. Toraj niti slabotna ženska, katere bi se ne lotil divji kanibal, ni pred vami varna. Prinesite enkrat v „Grazer Tagblatt“ svojega viteza Endersa, ki je na pobalinski način potolkel slovenskega akademika. In ta človek je hotel potem imeti akademiškega zadoščenja, ko še niti najbolj priprostitih navad olikanega ne pozna, da bi se napadencu vsaj predstavil. Glejte, taka je tista slavljena nemška inteligenca in izobrazba! Čemu si naročate dannadan orožne liste, ko bi pravzaprav Slovenci morali hoditi vedno v orožniškem spremstvu, ker nismo na cesti in ne v javnih lokalih varni svojega življenja. Kak namen naj ima nesramna opravljivost teh ljudi, ki pišejo „Jede Dachkammer wird mit Gold aufgewogen“. Sedaj vemo, kaj hočejo doseči. Tujce splašiti, da se tu neznansko drago živi, da ni nihče varen svojega življenja in imetja. In vendar je znano, da se po drugih krajih veliko dražje plačuje vsaka stvarica. To imate, Jeseničani, za zahvalo, ker ste jim bili povsod uslužni, ker ste jih prijazno sprejeli.

„Deutsches Kapital, deutsches Fleiß und deutsches Genie bieten alles auf, um dem Lande und seiner industriearmen Bevölkerung die Segnung neuer Industrien zu eröffnen.“ (Nemški kapital, nemška pridnost in nemški genij se trudita deželi in njenemu v industriji revnemu ljudstvu odpreti nove vire.)

S tega stavka odseva tista zloglasna nemška aroganca in ošabnost, ki jo najdemo med prvimi hajlovci. Tu veje duh, ki ga hočejo vpeljati Nemci v celi državi v prakso, da bi se govorilo le o nemški kulturi, nemškem delu in nemškem avstrijskem cesarstvu.

Pozabili so pa ti nemški gospodje, da je denar, od katerega živijo po pretežni večini, slovanski denar, ker poteka iz žepa slovanskega ljudstva, ki tvori večino v našem cesarstvu. Ta denar je avstrijski denar, avstrijska vlada jih je poslala sem in mi poznamo samo avstrijske c. kr. uradnike, ne pa nemških. Čemu toraj kvasite o nemškem kapitalu, če ga plačuje c. kr. avstrijska vlada.

In še enkrat moramo zapisati, da je sramota, če se nam pošilja uradnike, ki sami o sebi pišejo „dass sie sich zu ihrer Nation bekennen, ihr Deutschtum frank und frei bekennen und für dasselbe eintreten“. Radovedni smo, kaj ukrene c. kr. avstrijska železniška uprava na to samoizpoved njenih uradnikov. Mi nimamo nič proti temu, če ostane kdo zvest svojemu narodu, izzivanje pa je, če nastopa c. kr. avstrijski uradnik agitatorično za nemštvo sredi popolnoma slovenskega kraja. Zakaj je ravno c. kr. uradnik duševni ustanovitelj tukajšne „Südmärke“ in zakaj mora ravno c. kr. uradnik po vseh javnih prostorih ozmirjati Slovence z „Gesindel, Pakasch“ i. t. d.

Ljudstvo, ki živi v tako neznatni manjšini, kakor so Nemci na Kranjskem, se čudi, da jih nazivljamo tujce. In ti tujci, ki se jim godi na Kranjskem tako dobro, kakor morda nikjer na svetu, se hočejo pritoževati čez enakopravnost. Kaj bi rekli ti gospodje, če bi mi delali z njimi tako, kakor Nemci na Dunaju, ki tisoč in tisoč Čehom ne privoščijo navadnih ljudskih šol. In kaj počenjajo ti ljudje z našim narodom na Štajerskem, Koroškem, o tem bi se napisale knjige. Enakopravnost bi vlada la le takrat, kadar bomo pričeli po načelu — klin s klinom, zob za zob.

Kar se tiče nemškega poziva na „dostojnejše“ jeseniške elemente, da se zoperstavijo „preganjanju“ Nemcev, bodi povedano, da so se ravno ti postavili na noge, da se narodno osamosvojijo. Danes velja pri nas samo tisti, ki je cel mož, ki se zaveda, da je Slovenec, ki mora stati na svojem mestu in braniti zemljo slovensko proti predrznemu sovražniku, ki steza svojo roko po našem blagu, kdor ni z nami, je proti nam, in tak bo veljal za izdajico, za katero bo mladi rod kazal s prstom. Za nas je prišel čas, ko moramo stati na braniku ne kot boječi nemški hlapci, ampak kot ponosni, samostojni — slovenski možje.

Menadžerija onih Don Kišotov in „Armbrustschützev“, ki pisari v „Grazer Tagblatt“, je čisto izven sebe. Nekateri so se peljali v Gradec, da tolažijo v čreva zadeti „Grazer Tagblatt“.

Luckmann je tudi dobil prvo številko „Jeseniške Straže“. Rdečica ga je oblila in upamo, da ga bo še večkrat.

Predavanje. Gospod Anton Dermota bo predaval v salonu g. Ferjana 11. grudna ob osmih zvečer. Snov bo: „Trst in nove prometne zveze.“ Cenjeno občinstvo se opozarja, da naj ne zamudi tega zanimivega predavanja, katerega naj se vdeleži mnogoštevilno.

„Jeseniškemu Sokolu“ je pristopil kot ustanovnik g. Jurij Auer, pivovarnar v Ljubljani. Vrlemu narodnjaku kličemo krepak Nazdar!

Napaden je bil pretečeno sredo 6. t. m. v Kurjivasi pri Jesenicah delavec Jožef Stare. Ko je prišel zvečer iz tovarne domov, našel

